

Tun Abdul Razak Hussein: Survival Politik Melayu 1963–1976¹

*Tun Abdul Razak Hussein:
Malay Political Survival, 1963–1976*

Ishak Saat

*Jabatan Sejarah, Fakulti Sains Kemanusiaan,
Universiti Pendidikan Sultan Idris
ishakhj@fsk.upsi.edu.my*

Abstrak

Senario politik Malaysia selepas Tragedi 13 Mei 1969 memperlihatkan survival politik Melayu semakin meruncing dan kritikal. Bibit-bibit perbalahan kaum ini bermula sejak sebelum merdeka lagi kerana pembentukan parti-parti politik di Tanah Melayu dibentuk berasaskan kaum. Keterbukaan berpolitik orang Melayu jelas apabila kesediaan kepimpinan politik orang Melayu menerima orang bukan Melayu berpolitik dan menuntut hak mereka di Tanah Melayu. Namun keterbukaan ini semakin hari semakin membimbangkan apabila pelbagai tuntutan bukan Melayu yang mula mempertikaikan peruntukan hak istimewa orang Melayu dan kewajaran Bahasa Melayu sebagai Bahasa Kebangsaan di Malaysia. Fenomena ini membuatkan bibit-bibit ketidakpuashatian mula kedengaran. Sesudah pembentukan Malaysia situasi ini semakin menjadi-jadi kerana kelantangan parti-parti politik bukan Melayu cuba menjuarai dan memenangi hati kaum masing-masing. Kemunculan Tun Abdul Razak Hussein sebagai pengganti Tunku Abdul Rahman Putra Al-Haj berjaya menjadi penyelamat politik Melayu. Justeru itu, makalah ini cuba menyingkap peranan dan strategi yang dilakukan beliau dalam usaha survival politik Melayu di Malaysia.

Kata kunci *Tun Abdul Razak Hussein, 13 Mei 1969, Barisan Nasional, Rukun Negara dan Perpaduan.*

Abstract

Malaysian political scene after the tragedy of May 13, 1969 saw the Malay political survival more problematic and critical. The seeds of communal hatred dates back to before independence and the formation of political parties in Malaya formed the basis of race. Malay political openness becomes clear when the Malay political leadership readiness to accept the non-Malays in politics and demanding their rights in Malaya. But this openness is increasingly alarming when many non-Malay claim that was

¹ Kertas kerja ini telah dibentangkan dalam Persidangan Intelktual Kebangsaan Malaysia 2013 anjuran Jabatan Sejarah, Fakulti Sains Kemanusiaan, Universiti Pendidikan Sultan Idris pada 17-18 April 2013 di UPSI.

disputed provisions of the special rights of the Malays and the reasonableness of Malay as the national language in Malaysia. This phenomenon makes the seeds of discontent began to spread. After the formation of Malaysia, situations are becoming critical because of the volume of political parties trying to win the non-Malays and win their hearts. The emergence of Tun Abdul Razak Hussein as a replacement Tunku Abdul Rahman Putra Al-Haj, managed to become the savior of Malay politics. Therefore, this paper tries to expose the role and strategies by him to safeguard Malay political power in Malaysia.

Keywords *Tun Abdul Razak Hussein, 13 Mei 1969, National Front, National Philosophy dan Unity.*

Pendahuluan

Dilahirkan di Kampung Keladi, Pekan, Pahang pada 11 Mac 1922. Beliau mendapat pendidikan awal di Sekolah Melayu Kampung Jambu Langgar dan kemudiannya melanjutkan pelajaran ke Maktab Melayu Kuala Kangsar (MCKK) pada tahun 1934. Pada 1940 dianugerahkan biasiswa untuk melanjutkan pelajaran ke Raffles Kolej di Singapore. Pembelajaran beliau di kolej tersebut tergendala apabila tercetusnya Perang Dunia Kedua (PD II). Lantaran itu beliau menyertai *Force 136* merangkap Kapten Askar Wataniah. Setelah tamat PD II beliau menyambung pengajian di Lincoln's Inn, London dengan biasiswa *Malayan Union*. Di London beliau aktif berpolitik dan menjadi ahli Parti Buruh British. Semasa di London, beliau aktif berpesatuan dan menubuhkan Malayan Forum bagi membincangkan hal-hal berkaitan dengan perkembangan politik semasa khususnya isu-isu yang berkaitan dengan *Malayan Union*. Pada tahun 1950 beliau tamat pengajian di peringkat Ijazah dan dianugerahkan *Degree of Utter Barrister*. Sekembalinya ke tanah air, beliau dilantik sebagai Orang Kaya Indera Syahbandar menggantikan ayahanda. Dalam masa yang sama beliau turut menganggotai Perkhidmatan Awam Malaya. Pada tahun 1950, dilantik menjadi Ketua Pemuda UMNO. Dua tahun kemudian beliau dilantik sebagai Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang dan pada Februari 1955 beliau menganggotai kabinet pertama Tunku Abdul Rahman sebagai Menteri Pelajaran. Beliau terlibat secara langsung dalam siri rundingan kemerdekaan mewakili UMNO ke London. Khususnya sekitar tahun 1956. Apabila Tanah Melayu mencapai kemerdekaan beliau dilantik sebagai Timbalan Perdana Menteri yang pertama.

Memimpin Pergerakan Pemuda UMNO

Ketika memimpin Pergerakan Pemuda UMNO beliau berusaha mengubah paradigma barisan pemuda UMNO agar menjadi kumpulan pendesak dalam parti. Hasilnya, Pergerakan Pemuda UMNO menjadi lantang dan tidak sekata pula dengan pergerakan UMNO pusat. Mereka merasa tercabar dengan isu kerakyatan. Lanjutan daripada isu tersebut Pergerakan Pemuda UMNO menjadi lebih peka dan sensitif apabila membicarakan persoalan pertuanan Melayu. Akhirnya mereka bertindak menjadi badan pendesak kepada UMNO pusat agar lebih sensitif dalam membicarakan perjuangan memartabatkan bangsa Melayu. Lantaran itu, slogan *Hidup Melayu* ditukar

kepada slogan *Merdeka*. Ia berlaku atas desakan Pergerakan Pemuda UMNO di bawah kepimpinan Abdul Razak bin Hussein (UMNO/SG No. 219/1950).

Slogan UMNO *Hidup Melayu* ini diguna pakai sejak tahun 1946 lagi, iaitu semasa penentangan Gagasan *Malayan Union*. Hambali Abdul Latif berpandangan bahawa terdapat golongan elit Melayu dalam UMNO yang terus ‘mabuk’ dengan perlindungan daripada British dan hubungan erat antara mereka. Malah mereka leka dengan slogan “Hidup Melayu” waktu itu (Hambali Abdul Latif, 1975:37). “Hidup Melayu” merupakan Slogan UMNO yang ditetapkan semasa penentangan UMNO terhadap cadangan pembentukan *Malayan Union*. Pendirian UMNO berkaitan dengan slogan “Hidup Melayu” amat jelas dan tegas. Dalam Mesyuarat Jawatankuasa Kerja UMNO Bil. 6 yang diadakan di Istana Besar, Johor Bahru, Johor pada 31/8 – 1/9/1947 memutuskan bahawa UMNO akan mempertahankan slogan *Hidup Melayu* dan tindakan undang-undang akan diambil jika sesiapa didapati mencela slogan tersebut. Lebih-lebih lagi kepada bangsa asing (UMNO/GA No. 4/1947). Malah mereka bergerak untuk mengembalikan *status gou* Raja-raja Melayu dan kedudukan golongan elit Melayu.

Kemudian pada konvensyen UMNO yang berlangsung pada tarikh 24–25 Mac 1951 barulah UMNO menukar slogannya kepada *Merdeka* (UMNO/SG No.219/1950). Kejayaan besar ini merubah hala tuju UMNO kemudiannya dalam perjuangan kemerdekaan Tanah Melayu. Itulah jasa besar Tun Abdul Razak Hussein dalam merubah lanskap politik UMNO itu sendiri. Atas kedudukan sebagai Ketua Pergerakan Pemuda UMNO ini jugalah, beliau turut terlibat dan berganding bahu dengan Tunku Abdul Rahman Putra Al-Haj dalam siri rundingan kemerdekaan dengan penjajah British. Sehingga pada 31 Ogos 1957, Malaya mencapai kemerdekaan rasmi.

Politik dan *Survival* Melayu

Peristiwa 13 Mei 1969 tercetus berikutan keputusan Pilihanraya Umum pada 10 Mei 1969. Ia merupakan puncak manifestasi masalah perpaduan kaum di Malaysia. Keputusan pilihan raya yang cukup mengejutkan semua pihak khususnya parti pemerintah iaitu PERIKATAN. Tragedi ini mengakibatkan ratusan nyawa terkorban serta kerosakan harta benda yang cukup dahsyat. Ekoran dari kempen pilihan raya yang dilakukan oleh parti politik yang bertanding dengan mengutarakan isu-isu sensitif seperti isu perkauman dan kemiskinan berjaya membangkitkan emosi rakyat pelbagai kaum. Lantaran itu isu perkauman berjaya mengemosikan seluruh rakyat berdasarkan kaum masing-masing. Keputusan Pilihan raya Umum 1969 yang boleh dikatakan berpihak kepada parti pembangkang merubah landskap politik Malaysia. Tragedi ini membawa kepada satu perubahan besar ke atas Malaysia khususnya dari aspek ekonomi, politik dan sosial.

Menyingkap peristiwa itu, sebagaimana yang diketahui umum bahawa keputusan Pilihanraya Umum 1969 memperlihatkan kemenangan tipis oleh Parti Perikatan. Parti Perikatan mengalami kekalahan yang tidak diduga di kawasan yang tidak disangka. Jumlah kerusi Parlimen yang dimenangi UMNO dalam pilihanraya 1964 sebanyak 89 buah menurun kepada 66 buah kerusi parlimen sahaja pada 1969. Parti Perikatan hilang majoriti 2/3 kerusi di Dewan Rakyat. Parti Gerakan, DAP dan PPP memenangi

25 buah kerusi parlimen dan PAS memenangi 12 buah kerusi parlimen. Kejayaan besar pihak pembangkang, mencatat sejarah politik Malaysia yang baru. Kegagalan Perikatan untuk menubuhkan kerajaan di Perak, Penang dan Selangor mengejutkan dan membimbangkan khususnya Parti Gerakan di bawah kepimpinan Dr. Tan Chee Khoon. Keputusan di Selangor, memperlihatkan kejayaan besar dicapai oleh pihak pembangkang di Selangor orang Melayu.

Di Selangor, keputusan 50:50, menyebabkan kedudukannya menjadi perhatian semua pihak. Pencapaian dan kemenangan pihak pembangkang disambut dengan cukup gembira oleh ahli-ahli parti. Parti Gerakan memohon kebenaran untuk menganjurkan perarakan kemenangan. Pada 11 dan 12 Mei 1969 perarakan kemenangan dilakukan. Perarakan tersebut menyebabkan berlakunya kesesakan jalan raya di Kuala Lumpur. Sebelum itu pada 11 Mei 1969 perarakan kemenangan turut diadakan oleh pihak Parti Tindakan Demokratik (DAP) tanpa kebenaran pihak keselamatan (Polis). Pada pukul 5.00 petang hari tersebut, satu perarakan disertai oleh lima buah kereta dan lebih kurang 15 buah motosikal, kelihatan melalui Jalan Brickfields menghala ke Jalan Lornie. Goh Hock Guan, calon DAP yang memenangi kerusi parlimen kawasan Bangsar dan Dewan Undangan Negeri Kawasan Pantai kelihatan dalam perarakan tersebut. Apabila melalui Balai polis Brickfields, peserta-peserta perarakan yang terdiri dari bangsa Cina melaungkan kata-kata yang cukup kasar seperti "Apa polis boleh buat-kita raja" dan "*buang semua polis Melayu*" (Kertas Putih Kerajaan, 1969:33). Perarakan ini tidak berhenti di situ sahaja. Di sebelah malam satu lagi perarakan diadakan. Perarakan yang diselitkan dengan laungan kata-kata yang berunsur menghasut. Pada 12 Mei 1969, kebenaran diberikan oleh pihak polis kepada Parti Gerakan untuk mengadakan perarakan. Diketuai oleh Dr. Tan Chee Khoon, calon yang menang Parlimen kawasan Batu dan Dewan Undangan Negeri kawasan Kepong. Perarakan bermula dari Kepong menuju Jalan Ipoh, Jalan Tunku Abdul Rahman, Jalan Parlimen, Jalan Gombak, Jalan Raja Laut, dan balik ke Jalan Ipoh. Dalam perarakan tersebut apabila mereka bertemu dengan orang Melayu yang kelihatan di jalanan maka mereka melaungkan kata-kata yang cukup sensitif seperti "*Melayu balik kampung*", "*Melayu sekarang tak ada kuasa*" dan "*Sekarang kita berkuasa*" (Kertas Putih Kerajaan, 1969:34). Provokasi ini menghina dan menyinggung perasaan orang Melayu yang melihat perarakan tersebut.

Lantaran itu pada 12 Mei 1969 pemuda-pemuda UMNO Kg. Baru, Kuala Lumpur hendak mengadakan perarakan dan membuktikan kepada pihak pembangkang bahawa mereka juga boleh mengadakan perarakan kemenangan kerana pada dasarnya mereka tidak kalah dalam pilihan raya tersebut. Namun apabila mengadakan perjumpaan dan rundingan dengan Dato Harun Idris, persetujuan dicapai tetapi perarakan tersebut hendaklah diadakan pada 13 Mei 1969, pukul 7.30 mlm dan berkumpul di kediaman rasmi Menteri Besar Selangor. Dalam perarakan tersebut harus mendapatkan seberapa banyak sokongan ahli dan orang Melayu. Menurut Dato Haji Ahmad Razali, Setiausaha Politik Menteri Besar, persetujuan diperoleh dari ketua-ketua UMNO Kg. Keramat, Kg. Gombak, Kg. Petaling, Kg. Hj. Abdullah Hukom, Kg. Pandan Dalam dan Kg. Jaya (Kertas Putih Kerajaan, 1969:42-43).

Apabila waktu yang diputuskan untuk mengadakan perarakan hampir tiba, maka tersebar berita yang mengatakan bahawa orang Melayu yang bergerak menuju ke rumah Menteri Besar dipukul. Malah tersebut juga berita bahawa orang Cina yang kelihatan di

jalanan turut dipukul oleh orang Melayu. Berita berbentuk khabar angin dan provokasi ini akhirnya menyebabkan berlakunya pertembungan dan pergaduhan yang tidak dapat dielak lagi. Lantaran kerana tindakan orang yang tidak bertanggungjawab ini maka tragedi 13 Mei tidak dapat dielakkan lagi. Keadaan di Kuala Lumpur waktu itu sukar hendak dikawal maka tercetuslah apa yang dikatakan sejarah hitam Malaysia, 13 Mei 1969.

Tragedi 13 Mei 1969 mengemparkan seluruh Tanah Melayu dan juga komenwel kerana Malaysia yang baru berusia 12 tahun terlibat dalam kancah perbalahan kaum dalam kalangan rakyatnya. Tun Abdul Razak Hussein berusaha menangani tragedi ini dengan mengambil kira kepentingan politik Melayu, perpaduan kaum dan juga keamanan Malaysia. Beliau bertindak segera tanpa menunggu Tunku Abdul Rahman yang ketika itu berada di Pulau Pinang dengan menubuhkan MAGERAN (Subky Abdul Latif, 2013:321-324). Tindakan ini diambil kerana dipercayai Tunku Abdul Rahman cuba menggunakan pendekatan tolak ansur dalam menangani tragedi ini. Namun situasi ini boleh meruncingkan kedudukan politik orang Melayu. Bertindak sebagai Pengarah MAGERAN dan melantik Abdullah Haji Ahmad Badawi sebagai Setiausaha MAGERAN. Situasi ini menjadikan Malaysia dalam suasana perintah berkurung. Langkah segera agar dapat membendung rusuhan kaum dari merebak ke seluruh negara. Malah tindakan ini diambil segera sebelum pihak tentera mengambil alih pentadbiran Malaysia.

Sesungguhnya terpalit sejarah hitam yang mencatatkan perjalanan sejarah perpaduan kaum di Malaysia. Bermula dengan perasaan tidak puas hati oleh pelbagai kaum di Malaysia, yang kemudiannya diterjemahkan dalam bentuk demonstrasi jalanan di Kuala Lumpur oleh pertubuhan kaum Cina iaitu atas dasar perarakan keranda pemuda Cina yang terbunuh dalam suatu insiden yang penuh misteri. Perarakan ini menimbulkan perasaan tidak puas hati kaum Melayu di bawah kepimpinan Dato Harun Idris selaku Ketua Pemuda UMNO ketika itu mengundang berlakunya rusuhan kaum yang tidak dapat digambarkan oleh kejituan semangat perpaduan kaum. Sejarah hitam yang kemudiannya memperlihatkan atas dasar rasa penuh tanggungjawab sebagai seorang pemimpin yang cukup bermaruah maka Tunku Abdul Rahman Putra Al-Haj bertindak mengundurkan diri. Satu keputusan politik yang cukup trajis. Persoalannya kenapa tunku mengundurkan diri? Jawapan yang boleh diberikan ialah pertama, Tunku tidak dapat menerima sebuah negara yang beliau dan komponen PERIKATAN bina iaitu adat dasar perkongsian kuasa dan perpaduan kaum menjadi sebuah tragedi hitam yang tidak boleh dipadamkan daripada catatan sejarah Malaysia. Rasa kekecewaan yang tidak dapat digambarkan. Maka langkah terbaik ialah mengundurkan diri. Keduanya ialah sebagai seorang politikus Melayu yang bermaruah maka tanggungjawab ini harus dipikul secara bermaruah dan langkah terbaik ialah mengundurkan diri kerana gagal mengambil tindakan sewajarnya sebelum berlakunya tragedi tersebut. Satu keputusan yang sukar dibuat oleh seorang ahli politik masa kini. Natijah dari tragedi ini juga akhirnya kepimpinan Malaysia lebih prihatin bila berbicara persoalan perpaduan dan perkauman.

Tun Abdul Razak Hussein mengambil langkah-langkah penting dalam menangani agar peristiwa seumpama itu tidak terjadi lagi dengan menubuhkan pembentukan kerjasama politik pelbagai kaum yang lebih besar dan berkesan iaitu mengabungkan parti politik di Malaysia dalam sebuah gabungan baru bernama Barisan Nasional

terdiri daripada UMNO, MCA, MIC, PAS dan Gerakan serta PPP. Menjemput PAS ke dalam gabungan ini merupakan satu langkah bijak Tun Abdul Razak Hussein bagi menguatkan suara politik orang Melayu. Malah tindakan ini juga merupakan survival politik bangsa Melayu di bumi sendiri. Selain itu, mengabung parti bukan Melayu juga dilihat sebagai usaha ke arah perpaduan rakyat dan keharmonian negara agar lebih jitu dan bersatu. Kejayaan pembentukan gabungan Barisan Nasional tahun 1974 ini merupakan satu pengorbanan besar semua pihak kerana penyatuan orang Melayu khususnya UMNO dan PAS yang merupakan musuh tradisi sejak sebelum merdeka lagi. Begitu juga kejayaan gabungan parti bukan Melayu seperti MCA, MIC, Gerakan dan PPP amat baik kerana ia dapat mengeratkan hubungan sesama bukan Melayu khususnya setelah dikucar-kacirkan oleh kehadiran Singapura dengan parti *People Action Party* (PAP) sekitar tahun 1963 hingga 1965. Natijah dari tragedi ini akhirnya kepimpinan Malaysia lebih prihatin dan berusaha menjayakan sebuah negara Malaysia yang lebih baik khususnya dalam persoalan perpaduan antara perkauman.

Impak Tragedi 13 Mei

Peristiwa ini membuka mata banyak pihak, sama ada dalam negara mahupun luar negara. Keharmonian dan perpaduan yang dibanggakan selama ini rupanya cukup rapuh. Kontrak Sosial dan konsep perkongsian kuasa yang dilaung-laungkan sebelum Malaysia dianugerahkan kemerdekaan oleh British merupakan satu tamparan hebat, bukan sahaja kepada pemimpin tetapi kepada seluruh rakyat Malaysia. Lantaran itu satu kajian mendalam dilakukan bagi mengetahui sebab-musabab sehingga tercetusnya perbalahan antara kaum di Malaysia. Di antara faktor yang dikenal pasti diwar-warkan menjadi punca ialah masalah ekonomi dan kemiskinan rakyat.

Menurut perangkaan dari Jabatan Penerangan Malaysia, banciaan ke atas penduduk pada tahun 1970, didapati 49.3% dari semua keluarga di Semenanjung Malaysia menerima pendapatan di bawah paras kemiskinan. Daripada jumlah tersebut sebanyak 86% keluarga miskin tinggal di luar bandar dan selebihnya 14% tinggal di bandar. Dengan ini jelas menunjukkan bahawa rata-rata penduduk luar bandar adalah dalam kategori miskin, khususnya orang Melayu (Malaysia Kita, 1991:735).

Jadual 1 Kadar Kemiskinan Mengikut Kaum Pada Tahun 1970

Kaum	Kadar Kemiskinan (%)	Purata Pendapatan Keluarga (RM)
Melayu	64.8	172-00
Cina	26.0	392-00
India	39.2	304-00
Lain-Lain	44.8	813-00

Sumber : <http://pmr.penerangan.gov.my>

Berdasarkan Rajah I, jelas menunjukkan kadar kemiskinan kaum Melayu lebih tinggi jika dibandingkan dengan kaum lain di Malaysia. Keadaan ini terjadi kerana faktor utama ialah dasar penjajahan British yang mengamalkan ‘Dasar Pecah dan Perintah’ dan pengekaln sektor ekonomi berasaskan kaum.

Sewaktu tercetusnya Tragedi 13 Mei 1969, masalah kemiskinan bukan merupakan masalah orang bukan Melayu sahaja tetapi ia juga turut dihadapi oleh orang Melayu. Kajian Tahunan Hak milik Syarikat-syarikat Berhad yang dijalankan oleh Jabatan Perangkaan dan Rekod di Pejabat Pendaftar Syarikat (ROC) menunjukkan hak milik dan penguasaan sektor swasta pada tahun 1971 adalah dimiliki oleh bukan Melayu. Ini jelas menunjukkan kepincangan dan ketidaksetaraan pembahagian ekuiti dalam pengurusan sektor swasta. Kenyataan ini boleh dilihat dari perangkaan di bawah.

Jadual 2 Hak Milik dan Penguasaan Sektor Swasta pada Tahun 1971

Bil	Pemilikan	Jumlah Pemilikan (Rm Juta)	Peratus (%)
1.	Bumiputera Perseorangan dan Agensi Amanah	279.6	4.3
	A. Perseorangan	168.7	2.6
	B. Agensi Amanah	110.9	1.7
2.	Bukan Bumiputera	2233.2	34.0
3.	Warganegara Asing	4051.3	61.7
	Jumlah	6564.1	100.00

Sumber: <http://www.icu.gov.my>

Manakala dari sudut pembahagian pekerjaan pada tahun 1970, pecahan mengikut kaum adalah seperti berikut:

Jadual 3 Pembahagian Pekerjaan Mengikut Kaum Tahun 1970

Sektor	Melayu	Cina	India	Lain-Lain
Pertanian	67.6	19.9	11.5	1.0
Perlombongan	32.1	58.7	8.5	0.7
Perniagaan/Perdagangan	42.6	45.5	10.7	1.2
Perkhidmatan Awam				
Pelajaran, Pertahanan dan Kemudahan Awam				

Sumber: <http://www.icu.gov.my>

Analisis daripada Jadual 3 jelas menunjukkan bahawa terdapat pembahagian sektor pekerjaan mengikut kaum, di mana majoriti masyarakat Melayu bekerja di sektor pertanian. Manakala majoriti masyarakat Cina bekerja di sektor perlombongan dan perniagaan. Dari perangkaan ini faktor kemiskinan semasa bukan penyumbang terjadinya tragedi tersebut tetapi ia perlu dilihat secara lebih jauh lagi. Kajian perkembangan ekonomi sejak zaman penjajahan harus diperhatikan kerana dasar pemerintahan dan perencanaan ekonomi British meninggalkan kesan yang boleh dilihat dalam satu jangka masa yang cukup panjang. Kemudiannya bagaimana kepimpinan pasca merdeka merencanakan kegiatan ekonomi negara Malaysia.

Hasil kajian ini menunjukkan bahawa antara faktor yang membawa kepada masalah perkauman ialah jurang pendapatan dan kemiskinan yang tinggi dalam kalangan rakyat Malaysia. Ditambah pula kegiatan ekonomi dalam kalangan rakyat Malaysia yang dibeza-bezakan mengikut kaum turut menjadi penyumbang kepada ketidakpuasan

rakyat. Perbezaan ini menyumbang kepada tragedi berdarah itu. Lantaran itu pelbagai langkah diambil untuk memperbetulkan keadaan.

Sosiobudaya Baharu

Tun Abdul Razak Hussein percaya kekuatan politik semata-mata tidak akan membawa orang Melayu ke mana. Justeru itu, pelbagai pembaharuan dan pendekatan serta strategi ekonomi dilakukan oleh beliau. Demi untuk *survival* orang Melayu sama ada dalam bidang politik, ekonomi mahupun sosial. Tanpa membelakangkan kaum lain di Malaysia. Pelbagai langkah dilakukan. Hatta sehinggakan pembentukan budaya baharu turut dilakukan demi untuk mewujudkan semangat kekitaan dalam kalangan rakyat.

Pengenalan Budaya Nasional dipergiatkan oleh pihak kerajaan. Kebudayaan Nasional terbit daripada gabungan antara budaya apabila berlaku interaksi dan integrasi di dalam budaya. Ia mesti dilakukan demi untuk mewujudkan perpaduan antara kaum. Malah pihak kerajaan ingin menghakis sifat perkauman yang terlalu menebal dalam kalangan rakyat Malaysia yang masih bersifat tertutup dan konservatif. Tragedi 13 Mei sesungguhnya amat memalukan negara Malaysia yang baru sahaja mencapai kemerdekaan. Oleh kerana sifat perkauman yang terbiar dan berkembang dalam kalangan setiap bangsa, maka kemuncak dari perasaan perkauman ini diterjemahkan dalam tragedi tersebut (Mohd Ridzuan Asli, 1993:158).

Menyorot peristiwa 13 Mei, dapati semangat perkauman imigran Cina yang mendalam diperkasakan pula dengan ideologi komunis yang rancak penyemarak dalam jiwa bangsa Cina. Ideologi komunis didominasi oleh kaum Cina kerana mereka ditiupkan semangat tersebut melalui kegiatan Parti Komunis Cina dari tanah kelahiran mereka. Seterusnya diperkuatkan pula dengan kehadiran pertubuhan-pertubuhan kongsi gelap. Ditambah pula dasar British semasa era penjajahan yang tidak tegas dalam membanteras kegiatan komunis dalam kalangan kaum imigran Cina dan tindak-tanduk yang mengharap masyarakat lokal menentang pengaruh komunis. Ditambah pula terdapat sesetengah pegawai British yang mengapi-apikan bangsa Melayu dengan istilah-istilah seperti, '*komunis itu Cina dan Cina itu komunis.*' Walaupun ucapan-ucapan tersebut dilakukan dalam perjumpaan-perjumpaan kecil tetapi perbuatan tersebut mampu membakar semangat bangsa Melayu menentang Cina komunis yang dilabelkan sebagai pegganas dan berbahaya (Syed Husin Ali, 1979:44).

Ekoran dari tragedi inilah *Kebudayaan Nasional* diperkenalkan agar dapat memupuk kesedaran dan perpaduan dalam kalangan rakyat Malaysia. Bagi mencapai perpaduan, pada bulan Ogos 1971, kerajaan menggubal sebuah Dasar Kebudayaan Kebangsaan yang berteraskan kebudayaan rakyat asal negara ini dan agama Islam menjadi unsur penting dalam pembentukan kebudayaan kebangsaan. Unsur-unsur kebudayaan kaum lain yang sesuai dan wajar juga diterima menjadi unsur kebudayaan kebangsaan. Ia bermatlamatkan perpaduan masyarakat sepenuhnya, kerana tidak dianggap sebagai lambang perpaduan masyarakat Malaysia semata-mata tetapi mestilah konsep tersebut difahami, dihargai dan diamalkan oleh setiap rakyat Malaysia (Malaysia Kita, 1991:441). Sesungguhnya Tragedi 13 Mei sudah memalitkan sejarah hitam negara yang tidak mampu dihadapi sekali lagi. Bangsa Melayu amat sedar tentang persengketaan yang tidak menguntungkan sesiapa pun, kerana dalam budaya

Melayu sudah lama mengajar bangsanya tentang ruginya hidup bermusuhan seperti yang ditegaskan dalam peribahasa berikut, *'Menang jadi arang, Kalah jadi abu'*. Demi untuk memastikan kemakmuran dan perpaduan antara kaum terpelihara, maka semua rakyat Malaysia harus serius untuk merealisasikan Kebudayaan Kebangsaan. Teras budaya untuk semua.

Dr. Mahathir Muhammad dengan bukunya *'Malay Dilemma'* berpendapat masalah masyarakat peribumi lokal ialah; "Di Malaysia, masyarakat peribumi lokal sedang berhadapan dengan satu 'dilema Melayu', masalah ini berkaitan dengan perasaan hati mereka yang sebenar terhadap Tanah Melayu. Terhadap perkongsian bumi orang Melayu dengan masyarakat peribumi bukan lokal. Masalah ini juga berkaitan dengan harapan mereka apabila kemerdekaan tercapai dan dihempasnya pula beberapa harapan mereka apabila berhadapan dengan realiti. Inilah kedudukan berbahaya yang tidak mahu dinyatakan oleh sesiapa juga di khalayak ramai oleh kerana beberapa sebab. Orang Cina dan India berpendapat bahawa orang Melayu sedar bahawa mereka menghadapi masalah yang membingungkan, dan perbincangan umum mengenai masalah ini mungkin akan menimbulkan reaksi yang kait mengait dan tidak terkawal serta membawa bencana. Orang Melayu sendiri mengelakkan kenyataan terbuka mengenai masalah ini sebab masalah ini memalukan mereka dan memalukan orang-orang lain juga. Merekalah yang terutamanya bertanggungjawab memendam masalah orang Melayu khusus ini," (Mahathir Muhammad, 1982:138). Ia merupakan satu pendapat yang pernah menjadi kontroversi. Pendapat serta buku beliau pernah diharamkan di Malaysia. Sesungguhnya beliau amat tegas dalam berhujah, demi untuk membela bangsa Melayu yang serba kekurangan. Kemudian apabila beliau berkuasa beliau berusaha bersungguh-sungguh untuk merealisasikan pendapat tersebut, agar bangsa Melayu dapat bersaing dan maju seperti bangsa lain di Malaysia. Perlunya wujud interaksi, integrasi dan asimilasi dalam semua bidang agar bangsa peribumi lokal dan bukan lokal sama-sama menikmati kemajuan di Malaysia. Agar perasaan tidak puas hati tidak timbul dan demi menjamin perpaduan antara kaum.

Langkah Ekonomi

Sejak zaman penjajahan British, ekonomi Semenanjung Malaysia berbentuk pembangunan sumber semulajadi untuk eksport seperti perlombongan bijih timah dan perladangan getah. Manakala di Sabah dan Sarawak pula antara aktiviti ekonomi yang dijalankan adalah perlombongan petroleum dan pembalakan. Kekurangan tenaga buruh menyebabkan pihak British menggalakkan kemasukan buruh asing yang terdiri daripada kaum Cina dan India (Tengku Anuar, 1974:4).

Kemasukan mereka ke negara ini meninggalkan berbagai-bagai kesan antaranya pembentukan masyarakat berbilang kaum. Secara tidak langsung, ia memberi implikasi kepada ekonomi, politik dan sosial masyarakat negara ini dengan wujudnya pelbagai bentuk parti politik, pengenalan kaum mengikut jenis-jenis ekonomi, pengasingan kelompok penempatan, perbezaan bahasa dan budaya serta menimbulkan masalah perpaduan antara kaum. Secara keseluruhannya, pembangunan ekonomi sebelum merdeka diperkenalkan oleh pihak British sebagai memenuhi kepentingan mereka semata-mata. Hasil daripada penjajahan pihak British masyarakat Bumiputera dan

seluruhnya mengalami kesan negatif kerana terus mundur dan ketinggalan akibat pembahagian ekonomi yang tidak seimbang kerana mereka hanya bergiat dalam sektor pertanian kecil, perikanan dan lain-lain yang mempunyai tahap daya pengeluaran dan jumlah pendapatan yang rendah. Sektor-sektor utama iaitu yang melibatkan kepakaran asing, teknologi dan eksport bahan-bahan mentah hanya dikuasai oleh orang asing dan ia tertumpu di kawasan bandar-bandar utama dan negeri-negeri tertentu. Implisit, ia mewujudkan jurang perbezaan ekonomi dan sosial yang amat ketara kepada kaum bumiputera. Pada penghujung pemerintahan pihak British, satu rancangan pembangunan ekonomi dilaksanakan meliputi pembangunan tempoh tertentu dan dinamakan Rancangan Pembangunan Lima Tahun yang bermula dari tahun 1956.

Rancangan Pembangunan Ekonomi yang Pertama pada tahun 1956 hingga 1970 yang melibatkan Rancangan Malaya Pertama, Rancangan Malaya dan Rancangan Malaysia Pertama. Matlamat yang ingin dicapai melalui rancangan tersebut ialah merapatkan perbezaan pendapatan antara penduduk luar bandar dan bandar di mana kadar kemiskinan akan dapat diatasi sedikit demi sedikit. Di samping itu, sumber ekonomi dan pendapatan negara dipelbagaikan serta beberapa agensi telah ditubuhkan antaranya Lembaga Pembangunan Industri Desa (RIDA) dan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA). Dari segi sosial, pelbagai perkhidmatan disediakan seperti kesihatan, pendidikan, perhubungan dan perumahan.

Berikutan daripada itu, satu kementerian ditubuhkan iaitu Kementerian Pembangunan Luar Bandar untuk menyelaras kegiatan pembangunan di peringkat negeri, daerah dan kampung yang diketuai oleh Dato' Abdul Razak bin Hussein selaku Timbalan Perdana Menteri Persekutuan Tanah Melayu. Selain itu, Buku Merah diperkenalkan yang mengandungi program pembangunan, pelaksanaan dan keberkesanan program yang dijalankan. Pada tahun 1966 hingga 1970, integrasi nasional diwujudkan dengan memastikan program pembangunan berfokus kepada kesejahteraan rakyat dan turut merangkumi negeri Sabah dan Sarawak yang bersifat bersepadu dan merangkumi semua bidang ekonomi dalam pertanian dan perindustrian. Pelbagai agensi ditubuhkan untuk membantu usahawan bumiputera mengikut ekuiti dan menyediakan kemudahan asas seperti penubuhan Majlis Amanah Rakyat (MARA) yang menggantikan RIDA dan Bank Bumiputera sebagai galakan untuk bumiputera melibatkan diri dalam sektor industri dan perdagangan.

Kesan daripada pelaksanaan rancangan tersebut, beberapa agensi penting seperti Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian (MARDI) dan Lembaga Kemajuan Perindustrian Malaysia (MIDA) serta Akta Pelaburan 1969 ditubuhkan. Kerajaan turut memperkenalkan satu dasar pembangunan ekonomi iaitu Dasar Ekonomi Baru dengan matlamat untuk mencapai perpaduan masyarakat. Walau bagaimanapun, ia masih belum dapat menyelesaikan masalah perpaduan kerana jurang pendapatan yang ketara antara kaum dan pembangunan ekonomi tergendala akibat berlaku masalah perkauman pada 13 Mei 1969.

Langkah Politik

Tragedi 13 Mei membuatkan Tun Abdul Razak Hussein bertindak berani dengan mengisytiharkan MAGERAN dan meletakkan Malaysia dalam suasana darurat dan

perintah berkurung. Bertujuan untuk membendung segera perasaan tidak puas hati semua kaum. Malah juga bertujuan untuk mengawal keadaan supaya tidak merebak ke seluruh negara. Sekiranya tindakan segera tidak diambil keadaan mungkin tidak dapat dikawal lagi. Ini merugikan semua pihak. Dalam masa yang sama beliau turut memikirkan tentang survival politik Melayu yang semakin meruncing perlu dipulihkan segera dengan cara mengabungkan parti-parti Melayu. Justeru itu sebuah gagasan dan gabungan politik baru diutarakan.

Menyedari akan kedudukan politik orang Melayu semakin tergugat sejak sebelum merdeka lagi maka Tun Abdul Razak Hussein mengorak langkah untuk mengabungkan parti politik orang Melayu ke dalam sebuah gagasan baru. Ia juga bertujuan membendung kegiatan politik perkauman yang sedang rancak berkembang di Malaysia. Tahun 1974, Tun Abdul Razak Hussein mempelawa Parti Islam SeMalaysia (PAS), Parti Gerakan Rakyat Malaysia (PGRM/GERAKAN) dan *People Progresif Party* (PPP) untuk bergabung dengan PERIKATAN. Para pemimpin parti tersebut, Dato Asri Hj Muda, Tun Lim Chong Eu dan Dato' Seri S P Seenivasagam menyambut baik saranan tersebut demi perpaduan negara Malaysia. Namun oleh kerana ia merupakan gabungan pelbagai parti maka Dato Asri Hj Muda mencadangkan nama gabungan ini ditukar dari PERIKATAN kepada BARISAN NASIONAL. Cadangan ini disambut baik oleh semua pihak (Asri Hj.Muda, 1993:97). Gabungan ini berjaya menyatukan dan kembalikan perpaduan dalam kalangan rakyat Malaysia.

Pembinaan Perpaduan

Pembinaan perpaduan di Malaysia bermula selepas berlakunya rusuhan kaum pada 13 Mei 1969. Peristiwa ini membuka mata pelbagai pihak tentang kepentingan untuk menjaga sensitiviti yang terdapat dalam masyarakat majmuk. Pada 1 Julai 1969 Jabatan Perpaduan Negara diwujudkan hasil perintah MAGERAN bagi menangani isu-isu berkaitan pembinaan semula perpaduan masyarakat. Jabatan ini terus diberikan tanggungjawab bagi memupuk dan memelihara perpaduan antara kaum dan ianya diletakkan di bawah Jabatan Perdana Menteri dan dikenali sebagai Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (JPNIN). Berbagai usaha kerajaan untuk terus memastikan perpaduan negara terpelihara dan ini dapat dilihat dengan penggabungan parti-parti yang mewakili kaum dalam satu parti yang besar iaitu Barisan Nasional, penggunaan pelbagai dasar negara dan pelaksanaan Dasar Ekonomi Baru (DEB) serta memupuk perpaduan dalam kurikulum pendidikan (Malaysia Kita, 1991:737).

Dalam konteks Malaysia proses interaksi, integrasi dan asimilasi budaya berlaku dengan cara mengolah aspek-aspek budaya tradisional bumiputera untuk dikemukakan sebagai satu simbolik bagi melahirkan sebuah budaya kebangsaan. Sekiranya ia sudah berlaku secara meluas maka adalah lebih baik sekiranya aspek-aspek budaya tempatan dipilih sebagai teras bagi negara Malaysia dalam melahirkan sebuah kebudayaan nasional buat semua kaum. Perlu diingat apabila diperkatakan tentang budaya maka ia merangkumi keseluruhan aspek kehidupan manusia termasuklah sistem sosial, budaya, adat resam dan kesenian, bahasa, ekonomi, pendidikan dan juga aspek politik. Apa yang pentingnya ialah asimilasi budaya Melayu terhadap budaya Cina dan India, tidak patut dimomokkan dan mengeruhkan dunia politik kerana ia tidak akan berlaku.

Sebaliknya kita haruslah berusaha menggalakkan usaha agar budaya masing-masing menurunkan sempadan, supaya integrasi berjalan lancar dan pemupukan kebudayaan kebangsaan terus berjalan secara positif. Akhirnya usaha melahirkan sebuah bangsa Malaysia yang hidup rukun dan damai akan menjadi kenyataan. Sesuai dengan budaya Melayu yang kaya dengan peribahasa, contohnya, '*Bersatu teguh, Bercerai roboh*'.

Dalam mewujudkan perpaduan di Malaysia yang berlandaskan kepada identiti nasional terdapat dua pemikiran, iaitu pertama, konsep *Malaysian Malaysia* dan kedua, masyarakat yang mempunyai persamaan antara satu sama lain. Aliran pertama berpandangan bahawa kita harus menerima hakikat bahawa kemajmukan masyarakat di negara ini perlu dipelihara. Perpaduan boleh dicapai walaupun masyarakatnya majmuk. Aliran kedua pula berpandangan bahawa untuk mewujudkan masyarakat yang bersatu padu antara mereka perlulah diasimilasikan supaya akhirnya dapat dibentuk satu identiti baru Malaysia yang mungkin mempunyai bahasa, nilai dan boleh hidup bersama. Ini dapat dicapai melalui proses sosialisasi seperti melalui sistem pelajaran yang sama, penggunaan bahasa yang sama, kahwin campur dan penghayatan ideologi negara melalui Rukun Negara (Rukun Negara Malaysia, 2008:18-19). Apa yang ingin dipupuk ialah kesedaran nasional dan bukannya kesedaran etnik kerana sekiranya kesedaran etnik masih menebal maka kesedaran nasional akan terpinggir.

Selepas peristiwa 13 Mei 1969, Kerajaan telah merangka dan memberi penekanan kepada beberapa dasar dalam bidang sosioekonomi yang menjurus kepada perpaduan dan keharmonian masyarakat pelbagai kaum serta integrasi nasional. Di bawah kepimpinan Tun Abdul Razak Hussein pelbagai dasar diperkenalkan seperti Dasar Pendidikan Kebangsaan, Dasar Kebudayaan Kebangsaan dan Dasar Ekonomi Baru. Dasar-dasar ini diperkukuhkan lagi dengan memperkenalkan 'Rukun Negara' sebagai ideologi kebangsaan dan usaha-usaha bagi mengurangkan tindak-tanduk politik yang boleh memecahbelahkan rakyat, maka lahirlah gabungan Barisan Nasional. Sebagai tindakan susulan dalam melengkap dan memperkukuhkan usaha pembentukan bangsa Malaysia, beberapa dasar lain juga dibentuk. Antaranya ialah Dasar Pembangunan Negara, Dasar Wawasan Negara dan Dasar Sosial Negara. Pendirian Kerajaan ditegaskan dalam pernyataan Wawasan 2020 seperti berikut:

'Malaysia tidaklah harus menjadi negara yang maju dari segi ekonomi semata-mata tetapi perlu merangkumi semua aspek. Kita hendaklah mencapai kemajuan sepenuhnya dari segi perpaduan negara dan kesepaduan sosial, ekonomi, keadilan sosial, kestabilan politik, sistem pemerintahan, mutu kehidupan, nilai-nilai sosial dan kerohanian, selain mempunyai rasa bangga dan keyakinan akan bangsa sendiri.'

Proses pembinaan perpaduan ini berterusan sejak zaman Tun Abdul Razak Hussein sehinggalah kepada pemimpin selepasnya. Menjelang tahun 2020, Malaysia harus menjadi negara yang bersatupadu, mempunyai masyarakat yang berkeyakinan, nilai moral dan etika yang kukuh, hidup secara demokratik, liberal dan bertolak ansur, penyayang, adil serta mempunyai penguasaan sepenuhnya terhadap ekonomi yang berdaya saing.

Kemakmuran Negara

Setiap rakyat Malaysia mempunyai hak untuk hidup secara aman dan harmoni walaupun penduduk negara ini berbilang bangsa dan agama serta kebudayaan. Bagi mengekalkan perpaduan dan keharmonian negara, setiap individu dan masyarakat perlu saling memahami antara satu sama lain dengan mengambil langkah-langkah positif dan dasar-dasar yang membina semangat perpaduan. Ia dapat dicapai dengan pelaksanaan satu ideologi nasional iaitu Rukun Negara yang mengandungi unsur-unsur keamanan, kesetiaan kepada Raja dan Negara, kepatuhan kepada Perlembagaan dan aspek-aspek kesopanan serta tatasusila. Dengan pelaksanaan Dasar Ekonomi Baru, negara mampu melahirkan masyarakat yang seimbang dan bersatu padu kerana perpaduan dan kemakmuran negara adalah lambang kedaulatan sesebuah negara. Ia amat penting kepada negara kerana dalam keadaan ekonomi negara yang sedang membangun, masalah pertikaian dan rusuhan antara rakyat akan mengakibatkan kejatuhan pertumbuhan ekonomi negara.

Manakala melalui perpaduan dan keharmonian, negara akan dapat mempertingkatkan tahap ekonomi, taraf hidup rakyat, kemajuan dalam bidang pendidikan dan melahirkan sebuah masyarakat yang sejahtera dan berwawasan. Jika dilihat dari segi politik, perpaduan rakyat mampu mewujudkan keadaan politik yang stabil. Menerusi Dasar Pendidikan Kebangsaan yang dilancarkan pada tahun 1970, Tun Abdul Razak Hussein meletakkan Bahasa Malaysia sebagai bahasa pengantar utama di semua sekolah dan secara tidak langsung menjadi alat untuk mengekalkan kemakmuran. Kerajaan juga memperkenalkan integrasi nasional sebagai salah satu cara menyatupadukan seluruh anggota masyarakat yang mempunyai budaya dan sosial yang berbeza. Perpaduan dan integrasi nasional yang diperkenalkan bermaksud satu proses menyatupadukan berbagai-bagai kumpulan masyarakat supaya dapat membentuk satu identiti dan nilai bersama yang tunggal dalam diri mereka. Ia diserapkan menerusi Dasar Ekonomi Baru yang bermatlamat untuk membasmi kemiskinan dan menyusun semula masyarakat. Pelaksanaan Kurikulum yang seragam di semua sekolah juga mampu menanam nilai-nilai yang baik bagi mengekalkan perpaduan seluruh rakyat. Walau bagaimanapun, pelaksanaan Dasar Ekonomi Baru masih tidak dapat menghapus masalah kemiskinan secara keseluruhan. Ia dapat dilihat melalui Jadual Kadar Kemiskinan di Malaysia yang dikeluarkan oleh Unit Perancang Ekonomi dan Jabatan Perangkaan Malaysia dari tahun 1999 dan 2004.

Jadual 4 Kadar Kemiskinan Tegar Mengikut Kumpulan Etnik Tahun 1999 dan 2004

Kategori	1999	1999	1999	2004	2004	2004
	B'putera	Cina	India	B'putera	Cina	India
Kemiskinan Tegar	2.9	0.2	0.3	1.9	0.1	0.3
Bandar	0.7	0.1	0.2	0.7	Neg.*	0.2
Luar Bandar	4.4	0.4	0.5	3.3	0.3	0.5
Kemiskinan Keseluruhan	12.4	1.2	3.5	8.3	0.6	2.9
Bandar	5.1	0.8	2.4	4.1	0.4	2.4
Luar Bandar	17.5	2.7	5.8	13.4	2.3	5.4
Jurang Kemiskinan	3.3	0.2	0.7	2.1	0.1	0.6

Nota : * Kurang daripada 0.05%.

Sumber : Unit Perancangan Ekonomi dan Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 5 Pendapatan Isi Rumah Kasar Bulanan Purata Mengikut Kumpulan Etnik Tahun 1990 dan 1995

Kumpulan Etnik	Pada Harga Semasa (RM)		Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%) 1990-1995
	1990	1995	
<i>Warganegara</i>	1,169	2,020	9.5
Bumiputera	940	1,600	9.3
Cina	1,631	2,895	10.0
India	1,209	2,153	10.1
Lain-lain	955	1,274	4.9
<i>Bukan Warganegara</i>	1,105	1,715	7.6
Malaysia	1,167	2,007	9.5

Sumber : Unit Perancangan Ekonomi dan Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 6 Indikator Pertumbuhan Ekonomi dan Pembangunan Negara

Kumpulan Etnik	Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%) 1990-1995
Keluaran Dalam Negara Kasar	RM 21,584 juta kepada RM 59,155 JUTA9.3
Pendapatan per kapita	RM 1,109 kepada RM6,18010.1
Kadar kemiskinan isi rumah	42.2 % kepada 19.1 %7.6
Kadar kemiskinan luar Bandar	50.9 % kepada 21.8%
Milik modal saham (bumiputera)	2.4% kepada 20.3%
Inflasi	Kekal pada kadar 4.6%
Pertumbuhan	6.0% kepada 6.7 %

Sumber : Unit Perancangan Ekonomi dan Jabatan Perangkaan Malaysia

Pencapaian ekonomi negara berada dalam kedudukan yang kukuh dan bersedia untuk menghadapi pelbagai cabaran dan perkembangan tersebut mestilah seimbang dan selaras dengan kemakmuran negara kerana pertumbuhan ekonomi yang pesat tidak bermakna tanpa keharmonian dan perpaduan rakyat. Ia amat penting untuk mewujudkan sebuah negara yang seimbang dan stabil di mana hasrat rakyat ke arah pencapaian wawasan 2020 harus diambil kira. Malaysia mesti mencapai tahap sebuah negara yang bersatu padu, maju, beretika kukuh, bermoral tinggi, ekonomi yang saksama, makmur dan berdaya saing menjelang tahun 2020. Walaupun hasrat yang ingin direalisasikan terlalu optimistik namun ia mampu mendorong negara berusaha keras untuk mencapai matlamat. Mengekalkan keamanan, toleransi antara kaum, kebebasan agama, pendidikan, kemudahan kesihatan dan perpaduan amat penting untuk menjadikan Malaysia sebuah negara yang berjaya. Negara juga perlu prihatin dan meneruskan hubungan erat dengan negara-negara membangun dan isu-isu yang berkaitan dengan kemanusiaan serta hubungan serantau. Selain itu, dasar-dasar negara yang dilaksanakan perlu diteruskan dengan membuat penambahbaikan dari semasa ke semasa.

Hubungan Diplomatik

Era kepemimpinan Tun Abdul Razak Hussein turut melihat hubungan luar amat penting justeru itu beliau bertindak menjalinkan kerjasama dengan kerajaan China. Hubungan diplomatik ini diwujudkan kembali setelah sekian lama terputus. Menjalinkan hubungan persahabatan dengan China dalam suasana dunia seolah-olah menghukum China kerana Dasar Komunisnya. Malah beliau bertindak lebih berani dengan melawat Peking (Beijing) dan mengadakan perundingan dengan Pengerusi Parti Komunis China, Chou En Lai pada 28 Mei 1974. Terdapat segelintir pemimpin dalam negara yang membantah dasar baru Tun Abdul Razak Hussein untuk berbaik-baik dengan China setelah berlakunya gerakan Parti Komunis Malaya (PKM) terhadap negara. Pemimpin Melayu bimbang China ini akan meluaskan pengaruh komunis di Malaysia setelah Komunis berjaya meluaskan penguasaan di Veitnam Selatan. Namun demikian tindakan Tun Abdul Razak Hussein ini diikuti oleh negara-negara ASEAN yang lainnya. Kehebatan beliau dapat memujuk Mao Tze Dong dan Chou En Lai untuk tidak terlibat atau membuat sebarang percubaan mempengaruhi kaum Cina Malaysia memalingkan taat setia terhadap negara. Sebagai penghargaan Tun Abdul Razak mewujudkan Pejabat Kedutaan Malaysia di Beijing pada Disember 1974. Diikuti oleh Kerajaan China mewujudkan Pejabat Kedutaannya di Malaysia pada Febuari 1975 (William Shaw, 1977:299). Tindakan ini memperlihatkan kepemimpinan Tun Abdul Razak Hussein berpandangan jauh, malah memecah kepemimpinan tradisi sebelumnya yang lebih bersifat kebaratan.

Rumusan

Pengambilalihan kepemimpinan negara oleh Tun Abdul Razak Hussein berjaya mententeramkan keadaan yang waktu itu sangat kritikal. Kelewatan bertindak memungkinkan semaraknya api perkauman ke seluruh pelusuk negara. Sekiranya ini terjadi pada 13 Mei 1969, akan menjadikan Malaysia padang jarak padang terkukur. Langkah drastik dengan menubuhkan Majlis Tindakan Negara (MAGERAN) secara langsung membuatkan keadaan meruncing ini dapat dibendung. Beberapa langkah baru yang diambil dilihat berjaya memulihkan keadaan. Pengenalan kepada Rukun Negara berjaya menjadikan rakyat Malaysia memiliki sebuah prinsip pegangan yang sama untuk semua rakyat berbilang kaum di Malaysia. Begitu juga dengan pengenalan kepada sebuah kurikulum pendidikan untuk semua berjaya memautkan ikatan muhibah dalam kalangan rakyat Malaysia. Seterusnya pengenalan kepada Dasar Ekonomi Baru (DEB) juga merupakan sebuah usaha murni untuk menyelesaikan masalah kemiskinan dan jurang ekonomi yang tidak seimbang antara kaum sebelum ini dapat diatasi. Kemuncak usaha Tun Abdul Razak Hussein dalam mewujudkan perpaduan di Malaysia ialah dengan menubuhkan sebuah gagasan politik baru bernama Barisan Nasional. Tindakan ini secara tidak langsung berjaya mengekalkan kedudukan dan legasi politik bangsa Melayu di bumi sendiri.

Rujukan

- Asri Hj. Muda. (1993). *Memoir Politik Asri. Meniti Arus*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Hambali Abdul Latiff. (1995). *Putera Mahkota UMNO*. Kuala Lumpur: Penerbitan Satria.
<http://pmr.penerangan.gov.my>
<http://www.icu.gov.my>
- Mahathir Muhamad. (1982). *Malay Dilemma*. Singapura: Times Books International.
- Malaysia Kita*. (1991). Kuala Lumpur: Institut Tadbir Awam Negara.
- Mohd Ridzuan Asli. (1993). *Pemberontakan Bersenjata Komunis di Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Rukun Negara Malaysia. (2008). Kuala Lumpur: Jabatan Penerangan Negara.
- Subky Abdul Latif. (2013). *Propagandis Zaman*. Sg Buloh: Kemilau.
- Syed Husin Ali. (1979). *Orang Melayu: Masalah dan Masa Depan*. Kuala Lumpur: Penerbitan ABADI.
- Tengku Anuar. (1974). *Pengetahuan Kenegaraan Malaysia*. Kuala Lumpur: Nurin Enterprise.
- Tragedi 13 Mei*, Satu Laporan Majlis Gerakan Negara Malaysia (MAGERAN), Kertas Putih Kerajaan. Kuala Lumpur. 9 Oktober 1969.
- UMNO/GA No. 4/1947 – General Assembly UMNO No. 7.*
- UMNO/SG No. 219/1950 - Hidup Melayu di-gantikan dengan "Merdeka".*
- UMNO/SG No. 219/1950 Hidup Melayu di-gantikan dengan "Merdeka."*
- Unit Perancangan Ekonomi dan Jabatan Perangkaan Malaysia tahun 1999-2004.
- William Shaw. (1977). *Tun Razak His Life and Times*. Kuala Lumpur: Longman.